

Exodus 20: 1- 17; Johannes 1: 35-51

Als ze het mij zouden vragen, dan antwoord ik dat ik liever in een samenleving woon, waar de 10 geboden gedaan en gehoord worden, dan in een samenleving waar ze verwaarloosd en vergeten worden.

De 10 geboden kennen we ook als de 10 woorden.

Anderen hebben het over de 10 aanwijzingen, de 10 richtlijnen.

Weer anderen praten over de 10 verklaringen.

Dat komt, omdat het Hebreeuwse woord in kwestie, veel verschillende betekenissen heeft en daarom op verschillende manieren vertaald kan worden.

Het kan allemaal.

Meestal past de vertaling woord of woorden wel.

In onze vertaling lezen we ook: "*Toen sprak God deze woorden.*"

Laat ik dat ook maar doen.

Laat ik het maar hebben over de 10 woorden, wanneer ik deze geboden, deze aanwijzingen, deze verklaringen van God bedoel.

Ze vormen de basis van onze Westerse samenleving, deze 10 woorden.

Je moet er ook niet aandenken om in een samenleving te leven, waarin je buurman in alle vrijheid je spullen kan stelen of wanneer je bezit niet veilig is voor de hebzucht van een overheid.

Als er ongestraft gelogen mag worden, dan is er geen vorm van samenwerking meer denkbaar, die een lang leven beschoren is.

En als we overspel niet langer veroordelen, maar knipogend toestaan, dan houdt dat het einde van het gezinsleven in.

Kinderen verliezen hun vertrouwen en het gevoel veilig en geborgen te zijn.

Zou iedereen de vrijheid hebben om een moord te plegen, dan maken we voor elkaar het leven onmogelijk.

Natuurlijk is dit een absurde gedachte, de vrijheid om een moord te plegen, want iedere moord is bij ons strafbaar.

Maar het is absurde gedachte, niet omdat mensen zo heilig zijn, dat ze nooit zullen moorden.

Het is een absurde gedachte, omdat de 10 woorden zo heilig zijn dat ze ons het moorden verbieden.

Gelukkig leven we in een samenleving die ze nog steeds doet en hoort, de 10 woorden die God sprak.

In een samenleving die ze vergeten is en ze niet meer kan opnoemen, komen de kaarten totaal anders te liggen.

We kunnen niet voorbijlopen aan het inzicht waarmee Psalm 119 opent.

Gelukkig wie de volmaakte weg gaan en leven naar de wet –naar de Tora-- van de Heer, Gelukkig wie Zijn richtlijnen volgen, / hem zoeken met heel hun hart. Zij bedrijven geen onrecht, maar gaan de wegen die Hij wijst.

Zo'n gelukkig mens die de volmaakte weg gaat en geen onrecht bedrijft, zo'n gelukkig mens is Natanaël.

Jezus ziet hem aankomen en zegt over hem: *Dat is nu een echte Israëliet, een mens zonder bedrog.*

Jezus beoordeelt Natanaël op zijn liefde voor de Tora, voor de woorden van God.

"*Waar kent u mij van?*", vraagt Natanaël.

Jezus antwoordt dat Hij hem al heeft gezien, toen hij nog onder de vijgeboom zat.

"*Onder de vijgeboom zitten*" is een vaststaande uitdrukking die zegt dat Natanaël een serieuze en toegewijde leerling van de Tora is.

Want de traditionele plaats om de Tora te bestuderen is de schaduw van een vijgeboom.

Omdat voor Natanaël de studie van de Tora het centrum van zijn bestaan is, noemt Jezus hem een echte, een waarachtige Israëliet.

Natanaël wordt door Filippus meegenomen naar Jezus.

Filippus had hem nooit onder de vijgeboom en uit zijn bestudering van de Tora kunnen wegtrekken, als hij niet met een goede reden was gekomen.

Hij was blijven zitten wanneer Filippus zoiets had gezegd als: *"Kom mee, ik heb een wonderdoener aan het werk gezien"*, of *"ik heb nog nooit zo'n goede verhalenverteller gehoord"*, of *"ik ken een leider voor wie ze allemaal bang zijn."*

Filippus haalt Natanaël over om op te staan en mee naar Jezus te komen, omdat hij hem treft in het centrum van zijn bestaan.

Hij doet een beroep op zijn passie voor de Tora.

Voor de echte Israëliet die Natanaël is, is dat een onweerstaanbare reden.

Hij gaat mee, omdat Filippus zich beroept op de Tora.

"We hebben de man gevonden over wie Mozes in de wet, in de Tora geschreven heeft en over wie ook de profeten spreken:

Jezus, de zoon van Jozef, uit Nazareth."

Omdat Filippus zegt dat in de Tora over deze man geschreven is, wil Natanaël hem ontmoeten.

Jezus wordt in verbinding gebracht met de woorden die God spreekt in de Tora en via de profeten.

Johannes zorgt voor een tweede verbinding tussen Jezus en de woorden van God.

Hij vertelt dat Jezus twee leerlingen van Johannes de Doper, onder wie Andreas, roept om met Hem mee te gaan.

De verbinding zit 'm in het tijdstip waarop dat gebeurde.

We lezen in onze vertaling: *"Het was ongeveer twee uur voor zonsondergang."* Dit is vrij vertaald, want het staat er niet in het Grieks.

In het Grieks staat er letterlijk: *"Het was rond het tiende uur."*

Er is een oude joodse vertelling waarin de tijd vanaf de schepping van de eerste mens tot aan de verdrijving van Adam en Eva uit de tuin van Eden wordt samengevat in één enkele dag.

Elk uur vindt er een nieuwe gebeurtenis plaats.

Verteld wordt dan dat op het tiende uur God geboden gaf aan de mens.

Voor Johannes zijn de geboden van de Vader en van de Zoon wegen om in de liefde van de Vader en van de Zoon te blijven.

God en Jezus liefhebben is gekoppeld aan het doen van hun geboden.

In Johannes lezen we, dat Jezus zegt:

"Ik heb jullie liefgehad, zoals de Vader mij heeft liefgehad. Blijf in mijn liefde: je blijft in mijn liefde, als je je aan mijn geboden houdt, zoals Ik me ook aan de geboden van mijn Vader gehouden heb en in Zijn liefde blijf."

In de 10 woorden verklaart God, wat er van ons in onze relatie met Hem gevraagd wordt.

Bijvoorbeeld, we moeten geen andere goden naast Hem vereren en ook Zijn naam niet misbruiken.

Maar in deze 10 woorden legt God ook uit hoe mensen met elkaar moeten omgaan.

Bijvoorbeeld, we mogen niet stelen van elkaar en elkaar niet doden.

Beide aspecten hangen met elkaar samen.

Doen we Zijn woorden, dan krijgen we een sterkere binding, een sterker verbond met God.

Vereren we alleen God, dan volgen we met een sterkere wil, met een sterkere wilskracht de wegen die Hij wijst.

Willen we de woorden van God doen, dan moeten we Hem wel vereren als de Enige, als de Allerhoogste op aarde.

Waarom?

Omdat de bindende kracht van de 10 woorden en van alle bijbelse richtlijnen is, dat God ze gegeven heeft.

Ze zijn van God. Daarom mogen we niet relativieren.

We moeten ze interpreteren.

We moeten uitleggen, wat ze vandaag willen zeggen.

Maar het zijn woorden en richtlijnen die door God zelf gegeven zijn.

Als wij zouden loslaten, dat God de grond is van wat wij doen en wat wij moeten doen, wat dan? Wat wordt dan de grond en het uitgangspunt waarop wij ons handelen baseren?

Zal dat uiteindelijk niet de beproeving om worden zelf god te willen zijn?

Willen we de richtlijnen van God volgen, dan zullen we met heel ons hart naar Hem moeten zoeken.

Verliezen we Hem, dan zullen we zijn richtlijnen en al onze bijbelse normen en waarden ook verliezen.

Wanneer wij op zoek zijn naar God, dan moeten we wel Zijn richtlijnen volgen.

Waarom?

Omdat de richtlijnen van God ons vertellen wie Hij is, wie God zelf is.

Zijn richtlijn om geen overspel te plegen, vertelt ons dat God liefdevol en trouw is.

Zijn richtlijn om niet te doden, vertelt ons dat God genadig is en leven wil.

Zijn regel om geen vals getuigenis te spreken, verklaart ons dat God waarachtig is en waarheid zendt.

De richtlijnen van God komen voort uit Zijn hart.

Iedere richtlijn waaraan wij ons houden, brengt ons dichterbij het hart van God.

We binden ons aan God, wanneer we Zijn woorden doen en horen.

Zo ook met Jezus.

Jezus die zich heeft gehouden aan de woorden van de Vader, zegt ons dat wanneer we ons aan Zijn woorden houden, wij in Zijn liefde blijven.

Omdat Jezus zich houdt aan de woorden van de Vader, spreekt Natanaël Hem aan als rabbi, als meester, als meester in de Tora.

In deze zin wordt het woord rabbi gebruikt.

Van Jezus leren we hoe we de woorden van God moeten volgen.

Maar Natanaël noemt Jezus ook de Zoon van God en de Koning van Israël.

Jezus brengt ons niet alleen dichterbij de richtlijnen van God.

Jezus brengt ons ook dichterbij het hart van God.

Er spreekt liefde uit het hart van God.

Er spreekt liefde uit het hart van Christus.

Wij zien de hemel geopend.

Engelen gaan omhoog naar het hart van de Vader.

En ze dalen neer naar het hart van de Zoon.

Jakob zag ze in zijn droom in dezelfde opmerkelijke volgorde gaan en komen.

Er is constant verkeer tussen het hart van God en het hart van Jezus.

Dat constante verkeer is een stromen van liefde.

De liefde die **uit** het hart van God en **uit** het hart van Jezus spreekt, is de liefde die **tot** ons hart spreekt.

Het is een liefde om te doen, een liefde om te horen, een liefde om in te blijven.

Het is een liefde waarop we kunnen bouwen, waarop we onze identiteit kunnen bouwen.

Het is een liefde om niet los te laten! Amen.